

Av. EDUARD CONSTANTIN

INFRAȚIUNEA DE OMOR DEOSEBIT DE GRAV

**STUDIU DE DOCTRINĂ ȘI PRACTICĂ
JUDICIARĂ**

**Ediția a II-a,
revăzută și adăugită**

Copyright © 2011, **Editura Pro Universitaria**

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin
Editurii Pro Universitaria

Nicio parte din acest volum nu poate fi copiată fără acordul
scris al **Editurii Pro Universitaria**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
CONSTANTIN, EDUARD

**Infrațiunea de omor deosebit de grav : studiu de
doctrină și practică judiciară / av. Eduard Constantin. -**
Ed. a 2-a, rev. și adăug. - București București : Pro
Universitaria, 2011

Bibliogr.

ISBN 978-973-129-880-1

343.61

PREFAȚĂ

Viața ca însușire biologică a individului constituie atributul sintetic și fundamental fără de care n-ar putea exista niciuna dintre celelalte însușiri ale persoanei; ea reprezintă bunul cel mai de preț al omului, condiția supremă a existenței și a afirmării rolului său în cadrul grupului social. Societatea, de asemenea, nu poate fi concepută decât prin existența unor oameni vii, ceea ce înseamnă că viața indivizilor devine o condiție supremă a existenței societății însăși. Fără respectarea vieții nu este posibilă nici colectivitatea, nici conviețuirea socială.

Dreptul la viață este cel mai natural drept al omului, fiind consacrat chiar de primele declarații la nivel internațional. Astfel, Declarația universală a drepturilor omului consacră în art. 3 dreptul la viață și la inviolabilitate al oricărei persoane, iar art. 2 al Convenției Europene prevede că dreptul oricărei persoane la viață este protejat de lege. Tot astfel, Pactul internațional privitor la drepturile civile și politice stabilește că dreptul la viață este inerent persoanei.

Luând în seamă importanța dreptului la viață atât pentru orice om, cât și pentru societate în ansamblul său, autoritatea legislativă a fost și este preocupată de perfecționarea cadrului de incriminare a faptelor contra vieții. O succintă retrospectivă în acest sens pune în lumină faptul că, după adoptarea Constituției din 1991, s-au făcut semnificative modificări în conținutul normelor de incriminare a faptelor contra vieții. Totodată, s-a remarcat și o bogată activitate de cercetare a fenomenului criminalității în acest domeniu care a condus la sugestii de îmbunătățire a conținutului incriminărilor contra vieții.

Toate aceste realități au constituit premise ale modificărilor promovate în noul Cod penal în materia ocrotirii dreptului la viață. Astfel, în concepția legiuitorului noului Cod penal, dreptul la viață constituie obiect de ocrotire al primelor norme de incriminare. De asemenea, a fost reținută ca infracțiune contra vieții o nouă faptă cu denumirea marginală „uciderea la cererea victimei”.

Având în vedere cele ce precedă, considerăm oportună și utilă publicarea unei noi ediții a lucrării intitulată „Infracțiunea de omor deosebit de grav. Studiu de doctrină și practică judiciară”, întrucât autorul aduce, față de prima ediție, mai multe elemente noi.

În primul rând, autorul face precizări suplimentare cu referire la modificările intervenite în noul Cod penal în ceea ce privește conținutul infracțiunii de omor în variantele sale agravate, căutând să lămurească pe deplin temeiurile acestor modificări. În al doilea rând, extinde cercetarea asupra indicatorilor relevanți ai etiologiei infracțiunilor de omor deosebit de grav pentru care s-a pronunțat o hotărâre de condamnare definitivă în perioada 2004-2010, la nivel național. În al treilea rând, dezvoltă metodologia privind investigarea criminalistică a infracțiunilor de omor. În sfârșit, în al patrulea rând, face adăugiri lămuritoare în privința unor opinii personale referitoare la anumite aspecte controversate din materia analizată, întregind totodată și istoricul infracțiunii în discuție.

Prof. Univ. Dr. Ilie Pascu

CUVÂNT ÎNAINTE

Având în vedere iminenta intrare în vigoare a noului Cod penal, care va impune modificări de substanță ale normelor incriminatorii ce privesc apărarea vieții persoanei ca valoare socială fundamentală, precum și necesitatea de a lămuri în mod deplin anumite aspecte de controversă referitoare la conținutul infracțiunii de omor deosebit de grav, dar și pentru a accentua caracterul pluridisciplinar al tratării, am apreciat ca oportună publicarea unei noi ediții a lucrării intitulată „Infracțiunea de omor deosebit de grav. Studiu de doctrină și practică judiciară”.

Astfel, cea de-a doua ediție a lucrării menționate cuprinde explicații suplimentare cu privire la temeiurile care au stat la baza tendinței modificatoare a noului Cod penal în materia ocrotirii vieții persoanei, îndreptându-ne atenția mai ales asupra variantelor agravate ale infracțiunii de omor, respectiv omorul calificat și omorul deosebit de grav, care în noul Cod penal s-au reunit într-o singură infracțiune, respectiv omorul calificat.

Totodată, această ediție întregeste caracterul pluridisciplinar al studiului, înglobând și elemente de metodică și tactică criminalistică privitoare la investigarea infracțiunii de omor.

De asemenea, cu această ocazie am căutat să extindem la nivel național cercetarea noastră statistică privitoare la infracțiunea de omor deosebit de grav, analizând în acest sens indicatorii relevanți ai etiologiei infracțiunilor de omor deosebit de grav pentru care s-a pronunțat o hotărâre de condamnare definitivă în perioada 2004-2010, în România.

În plus, trebuie să mai facem precizarea că noua ediție completează și partea de istoric a studiului, acoperind antichitatea și evul mediu, pe lângă epoca modernă și cea contemporană.

În sfârșit, în ediția de față, se poate remarca și interesul nostru pentru clarificarea unor opinii proprii referitoare la problemele juridice relative la conținutul infracțiunii de omor deosebit de grav și care nu se bucură de o rezolvare unitară.

Conchidem cu speranța că prin noua ediție a lucrării noastre am reușit să complinim într-un mod cât mai riguros atât dimensiunea juridică, cât și dimensiunea faptică a infracțiunii în discuție, această lucrare căpătând astfel o utilitate sporită pentru destinatarii săi.

București, 29 Mai 2011

Av. Eduard Constantin

LISTĂ DE ABREVIERI

- art.** = articolul / articolele;
alin. = alineatul / alineatele;
lit. = litera / literele;
pct. = punctul / punctele;
și urm. = și următoarele;
nr. = numărul;
p. = pagina / paginile;
Vol. = volumul;
op. cit. = *opere citato* (operă citată);
și colab. = și colaboratorii;
etc. = etcetera;
C. pen. = Codul penal;
C. proc. pen. = Codul de procedură penală;
C. civ. = Codul Civil;
O.G. = Ordonanța de Guvern;
O.U.G. = Ordonanța de Urgență a Guvernului;
D.C.C. = Decizia Curții Constituționale;
M.Of. = Monitorul Oficial;
B.Of. = Buletinul Oficial;
C.S.J. = Curtea Supremă de Justiție;
Î.C.C.J. = Înalta Curte de Casație și Justiție;
C. Ap. = Curtea de Apel;
C.E.D.O. = Curtea Europeană a Drepturilor Omului;
Dec. = Decizia;
Dec. pen. = Decizia penală;
Sect. pen. = Secția penală;
Sect. mil. = Secția militară;
Sent. pen. = Sentința penală;
R.D.P. = Revista de Drept Penal;
R.R.D. = Revista Română de Drept;
D. = Dreptul;
P.R. = Pandectele Române;
A.U.B. = Analele Universității București;

- A.Ș.U.I.** = Analele Științifice ale Universității „Al. I. Cuza” din Iași;
- O.N.U.** = Organizația Națiunilor Unite;
- S.M.L.** = Serviciul de Medicină Legală;
- R.A.** = Regia Autonomă;
- I.P.** = Întreprinderea Poligrafică;
- S.R.L.** = Societate cu Răspundere Limitată.

CAPITOLUL I NOȚIUNI INTRODUCTIVE

SECȚIUNEA I CARACTERISTICI GENERALE PRIVIND INFRAȚIUNILE CONTRA VIEȚII

Subsecțiunea 1.1.1. Cadrul de reglementare și specificul infracțiunilor

Faptele care aduc atingere vieții persoanei sunt incriminate în **Titlul II**, „*Infracțiuni contra persoanei*”, **Capitolul I**, „*Infracțiuni contra vieții, integrității corporale și sănătății*”, **Secțiunea I**, „*Omuciderea*”, din partea specială a **Codului penal**¹. Astfel, **infracțiunile contra vieții**, pe care legea penală română le

¹ Codul penal al României a fost adoptat prin Legea nr. 15/1968 și a fost publicat în Buletinul Oficial nr. 79-79 bis/21 iunie 1968, fiind republicat în Buletinul Oficial nr. 55-56/23 aprilie 1973 și încă o dată republicat în temeiul Legii nr. 140/1996, în Monitorul Oficial nr. 65/16 aprilie 1997, ulterior fiind modificat și completat prin: Legea nr. 169/2002 privind modificarea și completarea Codului penal, a Codului de procedură penală și a unor legi speciale (M.Of. nr. 261/18 aprilie 2002); O.U.G. nr. 58/2002 privind modificarea și completarea unor dispoziții din Codul penal referitoare la infracțiuni contra demnității și infracțiuni contra autorității, precum și a unor dispoziții din Codul de procedură penală (M.Of. nr. 351/27 mai 2002); O.U.G. nr. 93/2002 pentru modificarea și completarea Codului penal (M.Of. nr. 453/27 iunie 2002); O.U.G. nr. 143/2002 pentru modificarea și completarea unor dispoziții din Codul Penal și unele legi speciale, în vederea ocrotirii minorilor împotriva abuzurilor sexuale (M.Of. nr. 804/5 noiembrie 2002); O.U.G. nr. 109/2004 pentru completarea Codului Penal (M.Of. nr. 1115/27 noiembrie 2004); Legea nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente (M.Of. nr. 653/22 iulie 2005); Legea nr. 278/2006 pentru modificarea și completarea Codului Penal, precum și pentru modificarea și completarea altor legi (M.Of. nr. 601/12 iulie 2006); O.U.G. nr. 60/2006 pentru modificarea și completarea Codului penal, precum și pentru modificarea și completarea altor legi (M.Of. nr. 764/7 septembrie 2006); Legea nr. 337/2007 pentru completarea art. 195 din Codul penal (M.Of. nr. 841/8 decembrie 2007); Legea nr. 58/2008 pentru completarea art. 258 din Codul penal (M.Of. nr. 228/25 martie 2008); O.U.G. nr. 198/2008 privind modificarea și completarea Codului penal (M.Of. nr. 824/8 decembrie 2008); Legea nr. 202/2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor (M.Of. nr. 714/26 octombrie 2010).

reglementează sunt: **Omorul** (art. 174 C. pen.), **Omorul calificat** (art. 175 C. pen.), **Omorul deosebit de grav** (art. 176 C. pen.), **Pruncuciderea** (art. 177 C. pen.), **Uciderea din culpă** (art. 178 C. pen.) și **Determinarea sau înlesnirea sinuciderii** (art. 179 C. pen.).

Specificitatea acestei categorii de infracțiuni rezidă în **gravitatea lor deosebită**, fiind apte să conducă la suprimarea vieții persoanei. **Viața** este cel mai important atribut al ființei umane, fără de care celelalte atribute, respectiv **integritatea corporală, sănătatea, libertatea fizică sau psihică, libertatea vieții sexuale**, sunt lipsite de relevanță socială și umană.

Prin comiterea infracțiunilor de omucidere, se pune în primejdie întreaga societate, întrucât, fără respectarea vieții persoanei, nu poate fi concepută existența pașnică a membrilor colectivității și, în mod implicit, nici existența colectivității însăși.¹

Subsecțiunea 1.1.2. Obiectul juridic

Obiectul juridic generic al infracțiunilor contra vieții se înfățișează ca un ansamblu de relații sociale care se află în legătură cu **apărarea persoanei** privită sub toate atributele sale. Acest obiect juridic generic este comun tuturor infracțiunilor contra persoanei.

Obiectul juridic special al infracțiunilor contra vieții constă în totalitatea relațiilor sociale care **apără viața persoanei**.

Legea penală protejează viața din momentul apariției și până la stingerea sa. Momentul apariției vieții și momentul instalării morții fac obiectul unor profunde controverse în rândul doctrinarilor de specialitate.

Stabilirea momentului în care putem considera o persoană ca fiind în viață presupune numeroase elemente de dificultate, neexistând un criteriu singular și general valabil. Însă, ne putem raporta la un criteriu principal, respectiv momentul când nou-născutul respiră pentru prima dată. De regulă, **momentul apariției vieții coincide cu prima respirație**, cu momentul în care fătul a dobândit prin naștere o viață extrauterină, independentă. Însă,

¹ Gheorghe Diaconescu și Constantin Duvac, *Tratat de drept penal. Partea specială*, Editura C.H. Beck, București, 2009, p. 72.